

Sygn. akt: III AUa 854/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

SSA Iwona Szybka (spr.)

Protokolant: stażysta Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2013 r. w Łodzi

sprawy **A. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji A. J.

od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 21 marca 2012 r., sygn. akt: VIII U 478/12;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 854/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 września 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. J. prawa do emerytury na podstawie art. 88 ust. 2a ustawy Karta Nauczyciela z uwagi na niewykazanie przez wnioskodawczynię 20-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Do stażu pracy w takich warunkach organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonej następujących okresów:

- urlopu dla poratowania zdrowia od dnia 1 grudnia 2004 roku do dnia 30 listopada 2005 roku,
- pobierania zasiłku macierzyńskiego od dnia 19 września 1993 roku do dnia 23 stycznia 1994 roku,
- pobierania zasiłku opiekuńczego od dnia 17 stycznia 1995 roku do dnia 21 stycznia 1995 roku oraz od dnia 13 lutego 1995 roku do dnia 25 lutego 1995 roku,
- niezdolności do pracy, za które zostało wypłacone wynagrodzenie od dnia

6 listopada 1995 roku do dnia 10 listopada 1995 roku oraz od dnia 1 października 2007 roku do dnia 12 października 2007 roku.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21 marca 2012 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zapadło na tle następującego stanu faktycznego:

A. J. urodziła się w dniu (...). W dniu 30 września 2008 roku ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 30 października 2008 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił ubezpieczonej prawa do emerytury wobec nie wykazania przez odwołującą się 20-letniego stażu pracy nauczycielskiej. Organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy nauczycielskiej następujących okresów:

- urlopu dla poratowania zdrowia od dnia 1 grudnia 2004 roku do dnia 30 listopada 2005 roku,
- pobierania zasiłku macierzyńskiego od dnia 19 września 1993 roku do dnia 23 stycznia 1994 roku,
- pobierania zasiłku opiekuńczego od dnia 17 stycznia 1995 roku do dnia 21 stycznia 1995 roku oraz od dnia 13 lutego 1995 roku do dnia 25 lutego 1995 roku,
- niezdolności do pracy, za które zostało wypłacone wynagrodzenie od dnia 6 listopada 1995 roku do dnia 10 listopada 1995 roku oraz od dnia 1 października 2007 roku do dnia 12 października 2007 roku.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2009 roku oddalił odwołanie A. J. od decyzji organu rentowego z dnia 30 października 2008 roku, a wyrokiem z dnia 18 lutego 2010 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację ubezpieczonej, ponieważ wnioskodawczyni nie rozwiązała stosunku pracy.

W dniu 1 września 2011 roku A. J. ponownie złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Zaskarżoną decyzją z dnia 30 września 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. J. prawa do emerytury na podstawie art. 88 ust. 2a ustawy Karta Nauczyciela z uwagi na niewykazanie 20-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Do stażu pracy w takich warunkach organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonej następujących okresów:

- urlopu dla poratowania zdrowia od dnia 1 grudnia 2004 roku do dnia 30 listopada 2005 roku,
- pobierania zasiłku macierzyńskiego od dnia 19 września 1993 roku do dnia 23 stycznia 1994 roku,
- pobierania zasiłku opiekuńczego od dnia 17 stycznia 1995 roku do dnia 21 stycznia 1995 roku oraz od dnia 13 lutego 1995 roku do dnia 25 lutego 1995 roku,
- niezdolności do pracy, za które zostało wypłacone wynagrodzenie od dnia 6 listopada 1995 roku do dnia 10 listopada 1995 roku oraz od dnia 1 października 2007 roku do dnia 12 października 2007 roku.

Uznany przez organ rentowy staż pracy nauczycielskiej A. J. na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 18 lat 10 miesięcy i 21 dni.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał odwołanie A. J. za niezasadne w świetle art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela oraz art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS. Sąd pierwszej instancji zauważył, że przepis ust. 1a został dodany do art. 32 cytowanej ustawy na mocy nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2004 roku. W przepisie tym postanowiono, że przy ustalaniu okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik po dniu 14 listopada

1991 r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa (pkt 1) oraz okresów, w których na mocy szczególnych przepisów został zwolniony od świadczenia pracy, z wyjątkiem okresu urlopu wypoczynkowego (pkt 2). Punkt 2 cytowanego przepisu został uchylony ustawą z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 169, poz. 1412), zatem wyłączeniu ulegają tylko okresy niezdolności do pracy z powodu choroby i macierzyństwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że skoro A. J. korzystała z urlopu dla poratowania zdrowia po dniu 1 lipca 2004 roku, kiedy to wszedł w życie art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej, to nie ma możliwości zaliczenia tego urlopu do okresu pracy w szczególnym charakterze, o którym stanowi art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela. Z tych samych przyczyn Sąd nie zaliczył do stażu pracy w szczególnym charakterze okresu niezdolności do pracy przypadającego od dnia 1 października 2007 roku do dnia 12 października 2007 roku. Natomiast w świetle powołanych przepisów Sąd pierwszej instancji uznał, że zasadnym jest zaliczenie do stażu pracy nauczycielskiej okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego od dnia 19 września 1993 roku do dnia 23 stycznia 1994 roku oraz okresów pobierania zasiłku opiekuńczego od dnia 17 stycznia 1995 roku do dnia 21 stycznia 1995 roku i od dnia 13 lutego 1995 roku do dnia 25 lutego 1995 roku oraz okresu niezdolności do pracy od dnia 6 listopada 1995 roku do dnia 10 listopada 1995 roku z uwagi na fakt, iż wymienione wyżej okresy przypadły przed dniem 1 lipca 2004 roku. Powyższe, w ocenie Sądu, nie dawało jednak podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji, gdyż staż pracy nauczycielskiej uznany przez organ rentowy w wymiarze 18 lat, 10 miesięcy i 21 dni łącznie ze wskazanymi wyżej okresami nie sumuje się do wymaganych normatywnie 20 lat pracy w szczególnym charakterze.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy w Łodzi, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zaskarżyła w całości A. J. w drodze apelacji zarzucając mu naruszenie art. 32 ust. 1a pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że urlop dla poratowania zdrowia oraz niezdolność do pracy ubezpieczonej przypadające w okresie obowiązywania tego przepisu (to jest od dnia 1 lipca 2004 roku do dnia 1 listopada 2005 roku) nie podlegają zaliczeniu do okresu pracy w szczególnym charakterze, o którym mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela w sytuacji, gdy art. 32 ust. 1a pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako naruszający art. 2 oraz art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP nie powinien mieć w niniejszej sprawie zastosowania, jako wprowadzony z naruszeniem zasady zaufania do państwa i stanowionego przezeń prawa oraz zasady przyzwoitej legislacji, różnicując bez uzasadnienia sytuację prawną ubezpieczonych w zależności od czasu, w którym nastąpiły zdarzenia losowe skutkujące na przykład koniecznością korzystania z urlopu dla poratowania zdrowia lub niezdolnością do pracy. Wskazując na powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez zaliczenie zakwestionowanych okresów pracy jako okresu pracy nauczycielskiej wykonywanej w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela oraz przyznanie skarżącej emerytury na podstawie tego przepisu.

W uzasadnieniu A. J. wskazała, że wprowadzenie z dniem 1 lipca 2004 roku przepisu art. 32 ust. 1a pkt 2, a następnie jego uchylenie z dniem 1 listopada 2005 roku, nastąpiło w sposób całkowicie nieuzasadniony, podrywający zaufanie obywateli do Państwa i stanowionego przezeń prawa. Istnienie tego przepisu we wskazanym okresie doprowadziło do pozbawienia części ubezpieczonych możliwości zaliczenia do okresu pracy w szczególnym charakterze, o którym stanowi przepis art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela, między innymi urlopów dla poratowania zdrowia czy też niezdolności do pracy. W ocenie skarżącej Sąd winien odmówić zastosowania art. 32 ust. 1a pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach jako niezgodnego z Konstytucją.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu albowiem Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawnych.

Skarżąca A. J., urodzona (...), domaga się przyznania emerytury nauczycielskiej. Podstawę prawną nabycia prawa do emerytury w takim przypadku jest są więc przepisy art. 46 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i

rentach z FUS i art. 88 Karty Nauczyciela. Zgodnie z art. 46 i 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przysługuje ubezpieczonym pracownikom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r., a przed 1 stycznia 1969r., zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (do tych ostatnich zalicza się nauczycieli). Natomiast stosowanie do art. 32 ust.1 a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (dodany od 1 lipca 2004r), przy ustalaniu okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W myśl przepisu art. 88 Karty nauczyciela, nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę. Nauczyciele spełniający warunki określone w ust. 1 mogą przejść na emeryturę również w wypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7. Zgodnie z art. 88 ust. 2a pkt 1 Karty Nauczyciela, nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, czyli do dnia 31 grudnia 2008 roku, z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy.

Oceniając spełnienie przez A. J. warunków do nabycia emerytury nauczycielskiej stwierdzić należy, że z pewnością spełniła ona warunek rozwiązania stosunku pracy w trybie wskazanym w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela. Ze świadectwa pracy załączonego do wniosku o emeryturę wynika bowiem, że rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło na podstawie art. 20 ust.,1 pkt 1 Karty Nauczyciela. Nie było także sporu co do tego, że A. J. udowodniła 30 letni okres zatrudnienia.

Kwestią sporną okazało się natomiast spełnienie przez wnioskodawczynię warunku 20 lat pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie. Wnioskodawczyni urodzona jest 10.01.1955r. Zatem warunek 20 letniego okresu pracy w szczególnym charakterze powinna spełnić najpóźniej na dzień 31 grudnia 2008r. Organ rentowy ustalił okres pracy nauczycielskiej w rozmiarze 18 lat 10 miesięcy i 21 dni. Dokonując wyliczenia tego okresu ZUS nie uwzględnił, zgodnie z obowiązującym od dnia 1 lipca 2004r. brzmieniem art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, okresów niewykonywania pracy po dniu 14 listopada 1991r., a mianowicie: okresu pobierania zasiłku opiekuńczego, zasiłku macierzyńskiego, okresu niezdolności do pracy, za które zostało wypłacone wynagrodzenie oraz okresu urlopu dla poratowania zdrowia.

Zgodnie z utrwalony już orzecznictwem Sądu Najwyższego, art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS ma zastosowanie do tych ubezpieczonych, którzy przed dniem wejścia w życie ustępu 1 a, nie spełnili wszystkich warunków wymaganych do nabycia emerytury. Nie ma natomiast zastosowania do ubezpieczonych, którzy przed tym dniem spełnili wszystkie warunki do nabycia emerytury, w tym także emerytury nauczycielskiej określone w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela. (por. wyrok SN z 9.08.2011r., I UK 82/11, opubl. LEX 1102995; wyrok SN z 3.02.2010r., I UK 250/09, opubl. Legalis; wyrok SN z 30.01.2008r., IUK 204/07, opubl. OSNP 2009/7-8/106, wyrok SN z 8.07.2008r., IUK 400/07, LEX nr 590316).

Z powyższego wynika więc, że sytuację prawną A. J., w aspekcie nabycia przez nią uprawnień emerytalnych, należy ocenić dwutorowo:

- na dzień 1 lipca 2004 roku z wyłączeniem zastosowania art. 32 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz
- na dzień 31 grudnia 2008 roku z zastosowaniem art. 32 ust.1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny odniesie się do sytuacji prawnej skarżącej na dzień 1 lipca 2004 roku, jeżeli bowiem na ten dzień wnioskodawczyni legitymuje się wymaganym normatywnie stażem pracy, ogólnym w wymiarze lat 30 oraz szczególnym (nauczycielskim) w wymiarze lat 20, to w ogóle nie znajdzie w sprawie zastosowania przepis ust. 1a art. 32 ustawy emerytalnej.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika jednak bezspornie, że na dzień 1 lipca 2004 roku A. J. nie legitymuje się co najmniej 20 letnim okresem pracy nauczycielskiej. Do okresu tego zaliczyć należy nieuwzględnione przez ZUS okresy nieświadczenia pracy przypadające przed dniem 1 lipca 2004r., tj. pobierania zasiłku macierzyńskiego od dnia 19 września 1993 roku do dnia 23 stycznia 1994 roku (4 miesiące i 4 dni), pobierania zasiłku opiekuńczego od dnia 17 stycznia 1995 roku do dnia 21 stycznia 1995 roku (5 dni) oraz od dnia 13 lutego 1995 roku do dnia 25 lutego 1995 roku (13 dni) i niezdolności do pracy od dnia 6 listopada 1995 roku do dnia 10 listopada 1995 roku (5 dni), czyli łącznie 4 miesiące i 27 dni. Ale jednocześnie od ustalonego na dzień 31 grudnia 2008r. stażu pracy nauczycielskiej w rozmiarze 18 lat 10 miesięcy i 21 dni odjąć należy cały okres pracy nauczycielskiej od dnia 1 lipca 2004r. do 31 grudnia 2008r. Powyższe wyliczenia jednoznacznie dowodzą, że wnioskodawczyni nie legitymuje się na dzień 1 lipca 2004r. stażem pracy nauczycielskiej w wymiarze 20 lat. Na dzień 1 lipca 2004r A. J. nie legitymuje się też 30 letnim stażem ogólnym. Staż ten wynosi bowiem 29 lat i 2 dni . (staż na 31.12.2008 wyniósł 33 lata 5 miesięcy i 2 dni, po odjęciu okresu od 1.07.2004r. do 31.12.2008r. tj. 4 lata i 5 miesięcy, staż ogólny wynosi 29 lat i 2 dni.)

Zatem spełnienie przez wnioskodawczynię warunków do nabycia emerytury należało ocenić na dzień 31 grudnia 2008r., ale tym razem przy zastosowaniu przepisu art. 32 ust.1a, a to oznacza, że wszystkie okresy nieświadczenia pracy po dniu 14 listopada 1991r. muszą zostać odliczone od okresu pracy nauczycielskiej. I tak właśnie prawidłowo postąpił organ rentowy. Przyjęcie dłuższego okresu czasowego (od 1.07.2004r. do 31.12.2008r.) nie uzupełniło brakującego stażu pracy nauczycielskiej, ponieważ koniecznym stało się odliczenie urlopu dla poratowania zdrowia od dnia 1 grudnia 2004 roku do dnia 30 listopada 2005 roku, pobierania zasiłku macierzyńskiego od dnia 19 września 1993 roku do dnia 23 stycznia 1994 roku, pobierania zasiłku opiekuńczego od dnia 17 stycznia 1995 roku do dnia 21 stycznia 1995 roku oraz od dnia 13 lutego 1995 roku do dnia 25 lutego 1995 roku, niezdolności do pracy, za które zostało wypłacone wynagrodzenie od dnia 6 listopada 1995 roku do dnia 10 listopada 1995 roku oraz od dnia 1 października 2007 roku do dnia 12 października 2007 roku.

Odnosząc się do okresu korzystania przez A. J. z urlopu dla poratowania zdrowia wskazać należy, że przy weryfikowaniu warunków wymaganych do uzyskania nauczycielskich uprawnień emerytalnych judykatura Sądu Najwyższego przyjmuje, że okresem niewykonywania pracy, o którym stanowi art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach jest również okres tego urlopu (por. wyrok SN z dnia 9 sierpnia 2011r., I UK 82/11, opubl. LEX 1102995; wyrok SN z dnia 22 lutego 2008 r., I UK 228/07; wyrok SN z dnia 17 września 2007 r. III UK 51/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 328).

Nietrafny jest zatem zarzut naruszenia art. 32 ust. 1a pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z uzasadnieniem wskazanym w apelacji. Skoro bowiem urlop dla poratowania zdrowia usytuowany był w punkcie 1, to jego nie zaliczenie nie mogło stanowić naruszenia punktu 2. Ponadto nawet hipotetyczne zaliczenie tego okresu do okresu pracy nauczycielskiej (1 rok) nie uzupełni stażu pracy nauczycielskiej do wymaganych 20 lat. Tym bardziej nie uzupełni go wnioskowany w apelacji jeden miesiąc (od 1.11.2005 do 30.11.2005).

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny w Łodzi, działając na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację.